

**ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТУ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Циклова комісія з готельно-ресторанної справи та туризму

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ»**

Галузь знань **24 Сфера обслуговування.**
Спеціальність **242 Туризм.**

Освітньо-професійний ступінь – *фаховий молодший бакалавр.*
Статус дисципліни – *вибіркова.*
Мова викладання, навчання та оцінювання – *українська.*

Розробник:

ГОРШЕВСЬКИЙ Павло Анатолійович – спеціаліст вищої категорії,
викладач циклової комісії з готельно-ресторанної справи
та туризму.

**Затверджено Педагогічною радою
Фахового коледжу
ЗВО «Університет Короля Данила»
Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.
Голова Педагогічної ради**

Інна ВАРВАРУК

**Схвалено на засіданні циклової комісії
з готельно-ресторанної справи та туризму
Протокол №1 від «25» серпня 2022 р.
Голова циклової комісії**

Оксана МАЛЬОВАНА

**ІВАНО-ФРАНКІВСЬК
2022/2023**

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	3	
Семестр	6	
Кількість кредитів ECTS / годин	2	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	16 (в годинах)
	практичні	14 (в годинах)
Самостійна робота	30 (в годинах)	
Форма підсумкового контролю	залік	

Мета дисципліни: формування фахового світогляду, базового рівня знань геопросторових аспектів організації, розвитку й функціонування національного туристично-рекреаційного комплексу в контексті модернізації й у відповідності до глобальних процесів.

Завдання дисципліни: формування знань про об'єкти пізнавального, оздоровчого та спортивного туризму різних регіонів України, їх туристичний потенціал і перспективи його реалізації в процесі розробки туристичних маршрутів.

Предмет дисципліни: туристично-рекреаційний потенціал України як основа її туристичної привабливості.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- теоретичні основи освітнього компоненту, його понятійно-термінологічний апарат;
- закономірності розміщення, особливості структури, потенційні запаси й сучасний рівень використання різноманітних видів рекреаційних і туристичних ресурсів;
- умови й чинники формування туристичних ареалів України;

уміти:

- пояснювати особливості розвитку рекреаційно-туристичної галузі України;
- визначати регіональні особливості держави щодо розвитку окремих видів туризму та рекреації;
- здійснювати оцінку раціонального використання туристичних ресурсів.

Актуальність вивчення освітнього компонента продиктована необхідністю й пріоритетністю розвитку внутрішнього й в'їзного туризму в Україні. Тому ознайомлення з туристично-рекреаційним потенціалом України, його складовими й географією розміщення в межах держави, спрямованістю туристичних потоків, сучасним і перспективним рівнем розвитку туристично-рекреаційного комплексу є важливою складовою підготовки фахівців і відповідає сучасним запитам і тенденціям розвитку галузі.

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Рекреаційно-туристичний потенціал країн і регіонів світу.	
Туристичне краєзнавство.	
Географія туризму.	

ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ
стандарту фахової передвищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм»
(затвердженого наказом МОН України №805 від 13.07.2021 року), набуття яких
доповнюється вивченням навчальної дисципліни «Туристичні ресурси України»

Код компетентності	Назва компетентності	Результати навчання
СК 3	Здатність ідентифікувати туристичний ресурсний потенціал країн, регіонів щодо стану і перспектив розвитку туризму	РН 5. Пояснювати суспільні пріоритети щодо охорони туристичних ресурсів України та збереження довкілля під час виконання професійних обов'язків. РН 6. Аналізувати ресурсний потенціал країн, регіонів щодо стану і перспектив розвитку туризму.
СК 5	Здатність створювати туристичний продукт, надавати туристичну послугу (перевезення, тимчасове розміщення, харчування; екскурсійне, курортне, спортивне, розважальне та інше обслуговування).	
ЗК 2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	

ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
Відвідування аудиторних занять є важливою складовою навчання. Усі пропущені аудиторні навчальні заняття мають бути відпрацьовані. Дозволяється вільне відвідування лекцій студентам, що навчаються за індивідуальним графіком. Якщо студент/студентка відсутній/відсутня з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Усі завдання, передбачені програмою, повинні бути виконані у встановлений термін. Під час виконання письмових тестових завдань недопустимо порушувати академічну доброчесність. Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).
ПОВЕДІНКА В АУДИТОРІЇ
Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися норм і правил внутрішнього розпорядку відповідно до Статуту ЗВО «Університет Короля Данила», Положення про Фаховий коледж ЗВО «Університет Короля Данила» та Положення про систему внутрішнього розпорядку. Кожен студент має виявляти наполегливість, старанність, зацікавлення, дискутувати, ставити запитання викладачеві як під час лекцій, так і під час практичних занять. Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися навчальної етики, дисципліни й часових (строкових) параметрів

навчального процесу, з повагою ставитися одне до одного.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

На початку вивчення курсу викладач знайомить студентів з основними пунктами Положення про академічну доброчесність, відповідно до якого здійснюється навчальний процес.

Під час виконання письмових тестових завдань недопустимо порушувати академічну доброчесність. Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).

ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

Оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів відповідно до «Положення про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів» на підставі заяви студента або подання директора Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила» розглядає й вирішує перший проректор або проректор з навчальної роботи ЗВО «Університет Короля Данила».

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- за організацією пізнавальної діяльності: словесні (лекції), практично-семінарські (виконання практичних завдань (обрахунок туристичного потенціалу тощо), дискусія задля вирішення проблемних теоретичних завдань);
- за видами занять: лекції; практично-семінарські заняття (індивідуальні та групові проекти та презентації);
- за формою стимулювання пошукової та дослідницької діяльності: вирішення кейсів;
- за видами контролю: усні перевірки самостійної роботи студентів, практичні завдання, використання комп'ютерних засобів тестування.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Система оцінювання результатів навчання студентів III курсу за освітньо-професійною програмою «Туризм» здійснюється відповідно до Положення про систему контролю та оцінювання знань здобувачів освіти Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила». Кожен вид контролю передбачений з урахуванням результатів навчання.

Під час вивчення дисциплін освітньо-професійної програми фахової передвищої освіти результати навчання оцінюються за національною чотирибальною шкалою – “2”; “3”; “4”; “5”. Середня оцінка переводиться в 100-бальну шкалу згідно з нижченаведеною таблицею відповідності.

Оцінка за національною шкалою / national grade	Рівень досягнень, бали / marks
Національна диференційована шкала	
Відмінно / Excellent	90 – 100

Добре / Good	76 – 89
Задовільно / Satisfactory	60 – 75
Незадовільно / Fail	0 – 59
Національна недиференційована шкала	
Зараховано / Passed	60 – 100
Не зараховано / Fail	0 – 59
Шкала ECTS	
A	90 – 100
B	83 – 89
C	76 – 82
D	68 – 75
E	60 – 67
FХ	35 – 59
F	0 – 34

При цьому, оцінки повинні відповідати таким критеріям:

❖ **«відмінно»** – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко й всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання під час аналізу практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

❖ **«добре»** – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

❖ **«задовільно»** – здобувач освіти в основному опанував теоретичні знання навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

❖ **«незадовільно»** – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Видами діагностики та контролю знань студентів з навчальної дисципліни є:

1. Підсумковий (семестровий) контроль

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться для встановлення рівня досягнення здобувачами програмних результатів навчання з навчальної дисципліни після завершення вивчення дисципліни. Підсумковий контроль знань проводиться у формі екзамену або диференційованого заліку у вигляді комп'ютерного тестування, а у

визначених цикловою комісією випадках – письмово і/або усно для студентів, які за результатами поточного контролю отримали 35 балів і більше. Якщо підсумковий контроль навчальної дисципліни передбачає недиференційований залік, то при наявності в студента за поточний контроль 35 балів і більше, йому виставляється «зараховано».

Підсумкове тестування відбувається в комп'ютерних лабораторіях закладу освіти (або в особливих випадках – дистанційно) з використанням програми Moodle і передбачає проходження тесту з 30 питань різного рівня складності.

За результатами підсумкового контролю (екзамен/диференційований залік) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не склали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях, оцінюється в балах (національної шкали, 100-бальної шкали й шкали ЄКТС) і є сумою балів, отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Студенти можуть підвищувати свій рейтинг під час екзаменаційної сесії через одноразову повторну перездачу, попередньо подавши заяву адміністрації коледжу не пізніше одного робочого дня після сесії.

Отриманий під час підвищення рейтингу результат буде остаточним при виставленні підсумкового контролю.

Студенти, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку.

2. Поточний контроль

Фіксація поточного контролю здійснюється в «Електронному журналі обліку успішності академічної групи» (далі – Журнал) на підставі чотирибальної шкали – “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється «н». За результатами поточного контролю у Журналі автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять. На результати поточного контролю й оцінювання впливають:

- рівень знань, продемонстрований студентом у відповідях, виступах, дискусії;
- практичні навички з теми;
- активність під час обговорення питань;
- результати виконання й захисту проєктів;
- самостійність опрацювання теми;
- проведення розрахунків та контрольних робіт тощо.

Якщо здобувачі освіти користуються повною довірою викладача внаслідок свідомого ставлення до знань, то в процесі аудиторного навчання можна застосувати й *самоконтроль* – довірити їм виставляти оцінку самим собі. Усі пропущені заняття, а також отримані негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість «н» в журналі буде виставлено «0» (нуль балів) без права перездачі.

Студенти повинні мати оцінки з не менше 50% аудиторних занять. За результатами поточного оцінювання студенти можуть отримати максимум 60 балів. Підсумкова оцінка в Журналі генерується автоматично. До підсумкового контролю допускаються студенти, які за результатами поточного контролю отримали **35 і більше балів. Усі студенти, що отримали 34 бали і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору здійснюють повторне вивчення дисципліни упродовж наступного навчального семестру.**

3. Самостійна робота

Оцінювання самостійної роботи проводиться як під час поточного, так і під час підсумкового контролю знань. Поточний контроль самостійної роботи передбачає усну відповідь, написання доповіді та виступ, есе, вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, виконання індивідуальних завдань, відпрацювання практичних навичок тощо.

Оцінювання самостійної роботи, яка передбачена в тематичному плані дисципліни разом з аудиторною роботою, здійснюється під час проведення семінарських, практичних занять, навчальної практики. Поточний контроль передбачає усну відповідь, написання доповіді та виступ, есе, вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, виконання індивідуальних завдань, відпрацювання практичних навичок тощо.

Виставлення балів за самостійну роботу під час поточного контролю обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями. Бали додаються до балів, які отримав студент під час поточного контролю, але не більше, ніж кількість балів з оцінювання окремої теми заняття.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, контролюється під час підсумкового контролю.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ»

1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретико-методологічні засади дисципліни.

1. Предмет, завдання та методологічні засади курсу. Місце дисципліни в системі наук фізико-географічного та соціально-географічного циклу.
2. Суть та зміст поняття «туристичні ресурси», різні наукові підходи до визначення дефініції поняття.
3. Класифікація туристичних ресурсів.
4. Методика оцінки туристичних ресурсів.

Тема 2. Природні туристично-рекреаційні ресурси України.

1. Географічне положення держави як туристичний ресурс.
2. Кліматичні умови та ресурси.
3. Орографічні та спелеологічні туристичні ресурси.

Тема 3. Водні туристичні ресурси.

1. Значення водних ресурсів для рекреаційної діяльності.
2. Морські аквальної комплекси.
3. Річки, озера, водосховища, канали, їх територіальне поширення та використання в туризмі.

Тема 4. Бальнеологічні ресурси.

1. Мінеральні води. Їх класифікація. Географія поширення.
2. Лікувальні грязі. Географія поширення.
3. Озокерит.

Тема 5. Туристичні ресурси природно-заповідного фонду України.

1. Поняття про державний природно-заповідний фонд.
2. Категорії ПЗФ.
3. Кількісні та якісні характеристики ПЗФ.

Тема 6. Історико-культурні туристичні ресурси України.

1. Замкові та палацові комплекси України. Фортифікаційні споруди.
2. Археологічні ресурси.

3. Пам'ятки архітектури і містобудування.

4. Нематеріальна культурна спадщина.

Тема 7. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні.

1. Територіальна структура об'єктів ЮНЕСКО в Україні.

2. Об'єкти-кандидати на включення до списку Світової спадщини ЮНЕСКО.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва тем	Кількість годин				
		усього	аудиторних	лекцій	практичних	самостійна робота
1.	Теоретико-методологічні засади дисципліни.	8	4	4	-	4
2.	Природні туристично-рекреаційні ресурси України.	8	4	2	2	4
3.	Водні туристичні ресурси.	8	4	2	2	4
4.	Бальнеологічні ресурси.	8	4	2	2	4
5.	Туристичні ресурси природно-заповідного фонду України.	8	4	2	2	4
6.	Історико-культурні туристичні ресурси України.	10	6	2	4	4
7.	Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні.	8	4	2	2	4
	Контрольна робота.	2	-	-	-	2
	Загальна кількість годин на вивчення дисципліни	60	30	16	14	30

3. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	№ заняття	Теми лекцій	Кількість годин
1	Лекції 1,2	Теоретико-методологічні засади дисципліни.	4
2	Лекція 3	Природні туристично-рекреаційні ресурси України.	2
3	Лекція 4	Водні туристичні ресурси.	2
4	Лекція 5	Бальнеологічні ресурси.	2
5	Лекція 6	Туристичні ресурси природно-заповідного фонду України.	2
4	Лекція 7	Історико-культурні туристичні ресурси України.	2
5	Лекція 8	Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні.	2
Усього лекційних занять			16

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№з/п	№ заняття	Назва теми	Кількість годин
1.	4.	Кліматичні курорти України.	2
2.	6.	Характеристика річок України та ступінь їх придатності для рекреаційної діяльності.	2

3.	8.	Класифікація мінеральних вод.	2
4.	10.	НПП в системі рекреаційної діяльності.	2
5.	12.	Особливості використання та охорони історико-культурних рекреаційних ресурсів.	2
6.	14.	Сакральна архітектура України.	2
7.	15.	Презентація об'єкта-кандидата на включення до списку Світової спадщини ЮНЕСКО.	2
Усього практичних занять			14

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

Назва теми	Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендовані джерела інформації
Тема 1. Теоретико-методологічні засади дисципліни.	Методи оцінки туристичних ресурсів.	4	1,6,8
Тема 2. Природні туристично-рекреаційні ресурси України.	Спелеологічні туристичні ресурси.	4	2,4,5,7
Тема 3. Водні туристичні ресурси.	Роль озер та водосховищ в задоволенні рекреаційних потреб населення.	4	2,4,5,7
Тема 4. Бальнеологічні ресурси.	Бальнеологічні курорти України.	4	2,4,5,7
Тема 5. Туристичні ресурси природно-заповідного фонду України.	Лісові ресурси. Біотичні ресурси. Поняття «Червона книга України» та «Зелена книга України».	4	2,4,5,7
Тема 6. Історико-культурні туристичні ресурси України.	Регіональні відмінності історико-культурних ресурсів України.	4	2,4,5,7
Тема 7. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні.	Особливості використання та охорони об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО.	4	2,4,5,7
	Індивідуальна контрольна робота	2	
Разом самостійної роботи студента		30	

1. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

ВАРІАНТ * № п

1. Розв'язати десять тестів першого рівня складності.
2. Дати визначення двом поняттям.
3. Дати відповідь на розгорнуте теоретичне питання.

***Примітка:** номер варіанта (значення n) – відповідає порядковому номеру прізвища студента в Електронному журналі обліку успішності академічної групи.

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ

для підготовки до підсумкового контролю

1. Суть і співвідношення понять «рекреаційні умови», «рекреаційні ресурси», «туристичні ресурси».
2. Класифікація туристичних ресурсів. Основні підходи до їх класифікації.
3. Методи оцінки туристичних ресурсів.
4. Географічне положення України як туристичний ресурс.
5. Природні ресурси та їх роль у формуванні привабливості рекреаційного району.
6. Кліматичні рекреаційні ресурси України. Кліматичні курорти України.
7. Загальна характеристика рельєфу території України та вплив на розвиток туризму.
8. Центри гірськолижного туризму в Україні.
9. Спелеологічні ресурси України.
10. Охарактеризуйте основні річки України та їх використання в рекреації.
11. Типи озер. Географія озер України.
12. Роль водосховищ в задоволенні рекреаційних потреб населення держави.
13. Узбережжя Чорного та Азовського морів як головні рекреаційні райони держави.
14. Ліс в системі природних рекреаційних ресурсів.
15. ПЗФ України в системі рекреаційної діяльності.
16. Національні парки в системі природоохоронних територій.
17. Біосферні заповідники України: специфіка рекреаційного використання.
18. Бальнеологічні ресурси України.
19. Види бальнеологічних ресурсів.
20. Лікувальні грязі та сучасний рівень їх використання для цілей санаторно-курортного господарства.
21. Географія розміщення бальнеологічних курортів України.
22. Поняття «історико-культурні ресурси». Значення історико-культурної спадщини в туристичній діяльності.
23. Класифікація історико-культурних туристичних ресурсів.
24. Архітектурні історико-культурні ресурси в Україні. Національні архітектурні та історико-культурні заповідники держави.
25. Пам'ятки археології України.
26. Замкові та фортифікаційні комплекси України.
27. Сакральна архітектура України.
28. Нематеріальна історико-культурна спадщина України.
29. Об'єкти України, які включені до списку Світової спадщини ЮНЕСКО.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. Київ : КНУ, 2001. 397 с.
2. Масляк П. О. Рекреаційна географія : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 343 с.
3. Петранівський В. Л., Рутинський М. Й. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. / за ред. проф. Ф. Д. Заставного ; 2-ге вид., виправл. Київ : Знання, 2008. 575 с.
4. Рутинський М. Й. Географія туризму України : навч.-метод. посіб. ; 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 160 с.
5. Стафійчук В. І. Рекреалогія : навч. посіб. Київ : Альтпрес, 2006. 264 с.
6. Туристичні ресурси України / під ред. О. І. Лугова. Київ : Ін-туттуризму федерації профспілок України, 1996. 352 с.
7. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія: навч. посіб. Херсон : ОЛДІ ПЛЮС, 2017. 428 с.